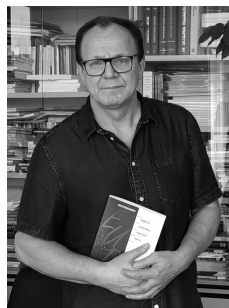

Krzysztof Franciszek Symela

Solidarni z Ukrainą – Współpraca polskich i ukraińskich pedagogów wczoraj, dziś i jutro

Pierwszy numer czasopisma w roku 2022 ma wyjątkowy charakter, ponieważ jest wyrazem naszej solidarności z Ukrainą, która 24 lutego doznała brutalnej, otwartej agresji Federacji Rosyjskiej. Jesteśmy głęboko wstrząśnięci faktem, że wojska rosyjskie zaatakowały naszego wschodniego Sąsiada, naruszając wszelkie normy prawa międzynarodowego i burząc dotychczasowy ład w Europie. Rosyjska inwazja na Ukrainę jest czynem haniebnym i potępiamy ją z całą mocą. Jest ona tym bardziej dla nas bolesna, ponieważ nasze czasopismo „Edukacja Ustawiczna Dorosłych” ma wieloletnie tradycje współpracy z Narodową Akademią Nauk Pedagogicznych Ukrainy. Solidaryzujemy się z ludźmi nauki, edukacji i całym heroicznym społeczeństwem wspólnoty ukraińskiej. Nasze wsparcie i zaangażowanie w pomoc dla Ukrainy może mieć wieloraki wymiar: finansowy, materialny, organizacyjny, ale również duchowy.

Właśnie w tym niematerialnym, a bardziej duchowym nurcie Redakcja czasopisma podjęła inicjatywę, aby zaproponować czytelnikom oddzielny rozdział – zbiór artykułów pod wspólnym tytułem: **Współpraca polskich i ukraińskich pedagogów wczoraj, dziś i jutro**. Jesteśmy bardzo wdzięczni wszystkim autorom za szybki odzew na nasze zaproszenie do grona współtwórców tego rozdziału, w którym tematyka wypowiedzi naukowej i refleksji osobistej dotyczy różnych aspektów współpracy polsko-ukraińskiej.

Wiodącym w rozdziale jest artykuł *Pedagogika bez granic*, w którym Prof. Franciszek Szlosek charakteryzuje problematykę współpracy polskich i ukraińskich środowisk pedagogicznych. Warto podkreślić, że jest ona prowadzona niemal od początku powstania wolnej Ukrainy. Autor wiele miejsca poświęca głównej formie współdziałania polskich i ukraińskich reprezentantów nauk o wychowaniu, jaką były (i są nadal) fora naukowe pedagogów z obydwu krajów, organizowane naprzemiennie, co 2 lata, w Polsce i Ukrainie (w rozdziale informacyjnym jest zapowiedź IX Forum organizowanego 11–12 maja w Lublinie). Do tekstu załączono również spis wybranych z „Kroniki...” tej współpracy, istotnych faktów, jakie miały miejsce na przestrzeni prawie 30-letnich kontaktów pedagogicznych środowisk naukowych z obydwu sąsiadującymi państwami. Zachęcam do przestudiowania wybranych, ale niezwykle istotnych faktów omawianej współpracy, co być może pozwoli na lepsze zrozumienie jej rozmiaru i wielowymiarowości.

Prof. Larysa Łukianowa, Dyrektor Instytutu Oświaty Pedagogicznej i Oświaty Dorosłych imienia Iwana Ziaziuna Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy w Kijowie w swoim artykule *Edukacja dorosłych na Ukrainie: wstępne warunki kształtowania, perspektywy rozwoju* przedstawiła retrospektywny przegląd systemu edukacji dorosłych Ukrainy oraz opisała obecny etap jego rozwoju. Autorka zwróciła uwagę na odrębne elementy: kształcenie podyplomowe, podnoszenie kwalifikacji i szkolenie zawodowe personelu w zakładach produkcyjnych, szkolenie bezrobotnych, ośrodki kształcenia dorosłych, kształcenie seniorów, które w ostatnim czasie nabrały szczególnego znaczenia w związku z czynnikami społecznymi, naukowo-technicznymi, ekonomicznymi i przemianami techniczno-technologicznymi. Podkreśla również, że system edukacji dorosłych na Ukrainie zyskuje coraz większe znaczenie we współczesnym społeczeństwie. Jego wiodącymi cechami na początku XXI wieku stały się: wdrożenie systematycznego podejścia; rozwój w kontekście procesów globalizacji i integracji; uczenie się przez całe życie, rozpowszechnianie, dywersyfikacja treści, form i metod, przekształcanie ustalonych struktur i podmiotów prowadzących kształcenie dorosłych; powiązanie zadań priorytetowych z procesami globalizacji i informatyzacji społeczeństwa; szkolenie bezrobotnych; europejska i międzynarodowa współpraca i integracja; wpływ przemian społeczno-gospodarczych na strukturę, zadania i treść kształcenia dorosłych; wprowadzenie technologii informacyjnych do edukacji dorosłych; wzmocnienie funkcji ochrony socjalnej jednostki.

Bardzo cennym pod względem poznawczym jest artykuł dr Ewy Flaszynskiej *Pracownicy z Ukrainy – perspektywa polska i europejska*. Wybuch wojny na Ukrainie spowodował, że w Polsce wprowadzono regulacje zawierające szereg ułatwień dla obywateli Ukrainy, m.in. pełny dostęp do rynku pracy, w tym do usług i instrumentów rynku pracy. Z jednej strony fakt przybycia na terytorium Polski obywateli Ukrainy może stanowić pozytywny impuls dla polskiego rynku pracy, m.in. poprzez uzupełnienie istniejących aktualnie niedoborów pracowników w niektórych zawodach i branżach. Z drugiej strony pojawia się pytanie, czy masowy napływ Ukraińców może ograniczyć obywatelom polskim dostępność do miejsc pracy, w szczególności tych, które nie wymagają wysokich kwalifikacji. W artykule przedstawiono przepisy prawne polskie i europejskie, ich zmiany po wybuchu konfliktu zbrojnego oraz analizę dostępnych danych na temat obywateli Ukrainy na rynku pracy. Autorka w podsumowaniu podkreśla, że w dłuższej perspektywie czasu można oczekiwać, że wraz z doskonaleniem znajomości języka polskiego i uznawania bądź zdobywania kwalifikacji, obywatele Ukrainy coraz częściej będą podejmować zatrudnienie zgodnie ze swoim wykształceniem i umiejętnościami. W Polsce wiele branż zgłasza zapotrzebowanie na pracowników o odpowiednich kwalifikacjach, m.in. w przemyśle, budownictwie, usługach. Pracownicy z Ukrainy od dawna w pewnym stopniu wypełniali istniejącą tu lukę. Dodatkowa ich liczba na polskim rynku pracy może mieć pozytywny wpływ na gospodarkę. Wszystko jednak zależy będzie od skali migracji i kwalifikacji napływających uchodźców.

Zachęcając do zapoznania się z pełnym zestawem artykułów rozdziału – *Współpraca polskich i ukraińskich pedagogów wczoraj, dziś i jutro*, pragnę zwrócić uwagę na zaakcentowany przez Prof. Stefana M. Kwiatkowskiego personalny wymiar współpracy pedagogów z sąsiadującymi krajami. To dzięki personalnym więzom między pedagogami z Ukrainy i z Polski możliwa jest intensyfikacja dotychczasowej współpracy naukowej i transfer wiedzy. Mogłaby ona w sposób szczególny dotyczyć pedagogiki porównawczej – wspólnych badań z zakresu diagnozy stanu różnych obszarów i różnych poziomów edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnego uczenia się. Istotne znaczenie praktyczne może mieć szersza niż dotąd wymiana „dobrych praktyk” – sprawdzonych w obu krajach rozwiązań dydaktycznych, wychowawczych i organizacyjnych, jak również wzajemne wspomaganie rozwoju kadry naukowo-nadawczej poprzez wzajemne staże, praktyki, wizyty studyjne czy udział w interdyscyplinarnych zespołach projektowych i eksperckich.

W innych rozdziałach numeru autorzy koncentrują się m.in. na: przeglądzie niemieckiego dyskursu naukowego dotyczącego ubóstwa edukacyjnego w kontekście tranzykcji (Ewa Przybylska), elementach diagnozy zatrudnienia osób 50+ i z niepełnosprawnościami w polskim sektorze budowlanym (A. Brytan-Jedrzejska), prawnych i psychospołecznych skutkach pandemii choroby COVID-19 dla edukacji w Polsce (I. Glac, W. Glac).

Pedagogów praktyków i badaczy może zainteresować zapowiedź ważnego wydarzenia, jakim jest XI Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny pod hasłem *Przesilenie. Budujemy lepszy świat w sobie i pomiędzy nami* organizowany w dniach 20–22 września 2022 r. w Poznaniu.

In solidarity with Ukraine. Cooperation of Polish and Ukrainian educators yesterday, today and tomorrow

The first issue of the Journal in 2022 is unique as it expresses our solidarity with Ukraine, which was subjected to brutal open aggression by the Russian Federation on February 24, 2022. We are deeply shocked by the fact that Russian troops attacked our Eastern neighbour, violating all the norms of international law and destroying the current order in Europe. The Russian invasion of Ukraine is a shameful act and we condemn it with all our might. It is all the more painful for us because the Journal of Continuing Education has a long-lasting tradition of cooperation with the National Academy of Educational Sciences of Ukraine. We stand in solidarity with people of science, education and the entire heroic Ukrainian society. Our support and commitment to help Ukraine has many dimensions: financial, material, organizational, but also spiritual.

The Editorial Board of the Journal took the initiative to offer readers a separate chapter – a collection of articles under the common title: *Cooperation of Polish and Ukrainian educators yesterday, today and tomorrow*. We are very grateful to all the

authors for their quick response to our invitation and for creating a chapter which concerns various aspects of Polish-Ukrainian cooperation.

The leading article in the chapter is "Pedagogy without borders," in which Prof. Franciszek Szlosek characterizes the issues of cooperation between Polish and Ukrainian pedagogical circles. It is worth emphasizing that it has been carried out from the beginning of the establishment of free Ukraine. The author highlights the forms of cooperation between Polish and Ukrainian educational scientists, who meet every 2 years in the forums of educators from both countries, organized alternately in Poland and Ukraine. We invite you to the 9th Forum organized on May 11–12, 2022 in Lublin.

Prof. Larysa Lukianowa, Director of the Ivan Ziaziun Institute of Pedagogical and Adult Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine in Kiev, in her article "Education of adults in Ukraine: development perspectives" presented a retrospective review of the Ukrainian adult education system and described the current stage of its development. The author drew attention to separate elements: postgraduate education, improving qualifications and vocational training of personnel in production plants, training the unemployed, adult education centers, and education of seniors, which have recently gained special importance in connection with social, scientific, technical and economic factors.

The article by Dr. Ewa Flaszynska entitled "Employees from Ukraine – Polish and European perspective" is very valuable in terms of research. It presents Polish and European legal regulations, their changes after the outbreak of the armed conflict, and an analysis of the available data on Ukrainian citizens on the Polish labour market. The author concludes that in the long run it can be expected that along with the improvement of the knowledge of Polish language and the recognition or acquisition of qualifications, Ukrainian citizens will take up employment in accordance with their education and skills. In Poland, many industries have reported the need for qualified employees in construction and services. Workers from Ukraine have long filled that gap. Their additional number on the Polish labour market may have a positive impact on the economy. However, everything will depend on the scale of migration and the qualifications of the incoming refugees.

I encourage you to read the full set of articles in the chapter *Cooperation of Polish and Ukrainian educators yesterday, today and tomorrow*. I would like to draw your attention to the personal dimension of the cooperation of educators from neighbouring countries emphasized by Prof. Stefan M. Kwiatkowski. Thanks to the personal ties between teachers from Ukraine and Poland it is possible to intensify the current scientific cooperation and transfer of knowledge. It could, in particular, apply to comparative pedagogy – joint research on the diagnosis of the condition of various areas and different levels of formal, non-formal and informal learning. A broader exchange of "good practices" as well as mutual support for research staff through internships, apprenticeships, study visits or participation in interdisciplinary projects or expert teams may have significant practical significance.